УЛААН АРМИМНАЙ УЛАМ БҮХЭЖЭГ!

„МАНАЙ ХОЕРДОХИ ЗОРИЛГО БОЛБОЛ ГИТЛЕРОВСКЭ АРМИ БА ТЭРЭЭНЭЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЫЕ ҮГЫ ХЭХЭ ГЭҺЭН СОХОМ ЛЭ ЭНЭ ЯБАДАЛДА БАЙНА“

(И. В. СТАЛИНАЙ ЭЛИДХЭЛНЭЭ)

★ ★

Бухы орокуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 268 (4080) | 1942 оной ноябриин 12, четверг | Сэн 15 мунгэн

МТС-үүдэй ДАЙШАЛХЫ ЗОРИЛГОНУУД

Хабар зунай халуун хүдэлмэри түргэсэхэ, намар үбэлэй шэрүүн шанга ажал рхилбэ. Үнгэрөөшэ халаанда элэлэгдэһэн оньһото машинануд болсон хүдөө-ажахын бусад зэр зэмсэгүдые заһабарилха—энэ дайшалхы зорилгонуд МТС-ууд ба МТМ-уудэй үмэнэ табигдаба.

Энэ жэлэй заһабарилгын кампани урда-урдынхиһаа нилээд ехэ илгаатай гэшэ. Түбхын түрүүндэ запасай частьнууд бүхы-дөөн нютаг дэрээ нютагай эл сырьенуудаар үйлэдбэрилэгдэхэ ёһотой. Тракторай ба зэр зэмсэгүүдэй хуушан частьнуудые колхозуудай күзнецануud болон станци, мастерскойнуудта заһан һэльбэхэ болоно. Энэ шэнэ ба хаматай харюусалгатай хэрэгтэ бүхы шадабари, бүхы хүсэеэ үгэжэ ажаллахыень заһабарилагшад болон тэрээндэ хамаатай бусад хүдэлмэришэдһөө эригдэнэ.

Үшөө үнгэрөөшэ сүн партийн обком ба республикын правительство болбол намар үбэлэй заһабарилгада хэрэгтэй болохо запасай частьнуудые болон шухала материалнуудые эртээмээ бэлэдхэхэ тухай тусхай тогтоол гаргаһан байгаа. Тоёд мүнөө эрьежэ бусаад харахала энэ тогтоол тоншые һаа хэнгалтагүйгөөр бэлүүлэгдэжэ байһаниень хэдэ-хэдэн барилтануудһаа элитэ болоно.

Трактор машинануудай таатай һайнаар заһабарилагаха ябадалай хойноһоо гансахан МТС-ууд бэшэ, мүн тэрэшэлэн манай республикын зарим хэдэн үйлэдбэриин эмхизургаануud эсэгэ оронойнгоо үмэнэ харюусаха байгаа юм. Тиигэ ушарһаа энэ бүхы үргэн масштабай ажалые алдуугүйгөөр эмхидхэн зохёёхо талаар республикын Наркомзем ехэхэн хэмжээнүүдые абаха ёһотой байгаа. Гэбэшье гансахан лэшалгалта болон хяналта табиагүй байһан шалтагаанһаа аяар үнгэрөөшэ зүн үгэһэн заримнуud мүнөө хүртэр бөөлүүлэгдээгүй байһаниинь бүришье һаа тэсэшэгүй.

Мүнөө тракторонуud ба бусад зэмсэгүудые заһабарилга хаа-рванагүй эхилжэ байна. Мүнөө колхозниууудай болон хүдөөлэхи хүлэлмэришэдэй эдибхи хэзээ-хэзээнэйхибээ үнэдэр пэдэ хэмжээдэ үргэгдөөл байна гэшэ. Агуучехэ Сталинай элитхэлээр ба приказаар зорилгоуулагдаһан советскэ хүнүүд халаа шэнэ шэнэ гаһьяануудые үзүүлхээр бэлэн. Олон түмэнэй эдибхи хүлэлгөөние зүбөөр ударидан толгойлхо, илалта тэешэ шэглүүлхэ—энэ хадаа нютаталуудтахи партийна, советскэ ба комсомольско организацинуудай дайшалхы шухала үилгань мүн. Заһабарилгын кампание зааг-даһан болзортоньь үндэр дээдэ шанартайгаар үнгэргэжэ шадабал ерэхэ жэл ехэ үргаса абажа, хабарай, зунай ба намарай ажалые эрхимээр, имагта дайнай ёһоор, дүүргэжэ эсэгэ оронтоо өлбэг ехэ эдээ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргажа шадаха байнабди. Трактористнуud ба анзаһалдай үзэгдөөгүй үндэр дээдэ бүтээсэтэ ажалай нэгэ шатань мастерскойнуud, күзнецануud соо шиидбэрилэгдэхэ байна. Тиигэ ушарһаа заһабарилга хэхэ байгааануудые һаруул ба дулаан сэбэр байлгаха болоод таһалгагүй ажалай таатай зохид условинуудые бии болгохо ябадал маша шухала болоно.

Зарим МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд хадаа заһабарилгын ажалые өөрөө бүтэхэдэ найдаан һууха зохихогүй абари заншалнуудые үнгэрөөшэ жэлнүүдтэ гаргаһан байха юм. Тэрэнэй гэмээр трактернуудай заһабарилга үнжатайрхаһаа таана тон муу шанартайгаар бэелүүлэгдэһэн тухай болото баримтануud бии. Үнгэрөөшэ жэлэй алиуу дутагдалнуудые дабтажа ябабшье болохогүй. Заһабарилгын бүхы ажалые түрүүшын үнэрөө эхилжэ тоторгойгоор, түсэбтэйгөөр ударидахыень директорнуud, политотделнүүдэй начальнигуud ба мехаанигуудһаа маша шухалаар эритгэнэ.

Мүнөө хамагай үнэнэ хүнэр, хамагай шэрүүн байлдаанууд ябүүлагдажа байхадань бидэнэр эрэшэтэ ажалаа зохиншье һулалүүлха ёһогүйбди. Нүхэр Сталинай элитхэл ба үрнаагаар зоригжон үшөө дабтар үсэг шангаар ажаллата асуулал үнэншэ хүн бүхэнэй үмэнэ табигдана.

Харюусалгата кампаниин үелэ хамаг юумээ атбилха ба алмаха асуулал мартагдаха ёһогүй. Хэрэглэһэн ба гарганалаһан часть бүхэнишэ данса дээрэ алгаргүйгөөр тэмдэглэгдэ хэрэг түбхын түрүүнтэ механигуудта даалгагдана.

Олоо сагай байгал гаргаа жаяг заншам хаа-хаанагүй шанартахыень эриншэ. Ажалаа эхилһэн ба түүһэһан тухай, тэрэнэй ябаса тухай бүришэл хэжэ, найдай үелын хүүлиг журамые хаагаһаанууд-жа эбдэгшэдые хайгаа гаргүйгөөр хэһэхэ ябадал хадаа заһабарилгын кампаниие заагаһан болзорто һайн шанартайгаар үнгэргэхэ ябадалай түлхюурынь болжо үгэхэ зэргэтэй.

СССР Союзэй Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшыи орологшо, Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орологшо нүхэр А. Я. Вышинскындэ болоһон уулзалга

Агуучехэ Октябрьска социалистическэ революциин 25-лахи ойтой дашарамдуулан энэ оной ноябриин 7-до Куйбышев гороото ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшын орологшо, Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орологшо нүхэр А. Я. Вышинский дипломатическа корпусто зорюулан уулзалга хэбэ.

Дипломатическа корпус, гадаадын корреспонденнуud, мүн тэрэшэлэн НКИД, НКО, НКВМФ, НКВТ-гэй харюусалгата хүдэлмэриэгшэд, нютагай засагууд ба олониитын түүмэлэгшэд уулзалгада байлцаба.

Оборонын Арадай Комиссариадта

Немецкэ булимтарагшадта эсэргүүсэн эсэгэ оронойнгоо түлөө болоһон байлдааануудта баатар зориг гаргаһанайнгаа түлөө, тэсэбэритэй ябадал, эрэлхэг зориг, жаяг заншам ба эмхитэй ябадалайнгаа түлөө, личнэ составайнгаа героизм гаргаһанайнь түлөө 193-дахи зенитнэ артиллерийскэ полк 72-дохи Гвардейскэ зенитнэ артиллерийскэ полк болгогдон шэнэдхэн байгуулагдаа.

Полкын командир—полковник **Кикнадзе Михаил Геронтьевич.**

Шэнэлхэн байгуулагдаһан полкдо Гвардейскэ туг барюулагдаха.

Хроникэ

БМАССР-эй Верховно Совелэй, Президиум болбол нүхэр **Ершов** Михаил Алексеевичые Бурят-Монгол АССР-эй Арадай Комиссарнарай Совелэй түрүүлэгшын орологшоор томилбо.

* * *

БМАССР-эй Верховно Совелэй Президиум болбол нүхэр **Петухов** Александр Павловичые Бурят-Монгол АССР-эй Эдеэ хоолой Арадай Комиссараар томилбо.

* * *

БМАССР-эй Верховно Совелэй Президиум болбол нүхэр **Медовый** Борис Яковлевичые БМАССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи Нютагай Түлишын Ажуйлэдбэриин Управлениин начальнигаар томилбо.

* * *

БМАССР-эй Верховно Совелэй Президиум болбол нүхэр **Ершов** Михаил Алексеевичые ондоо хүдэлмэридэ орохонтойнь дашарамдуулан Бурят-Монгол АССР-эй Коммунальна Ажахын Наркомой уялгаһаа сулөөлбэ.

* * *

БМАССР-эй Верховно Совелэй Президиум болбол нүхэр **Розов** Гавриил Ивановичые Бурят-Монгол АССР-эй Эдеэ хоолой Ажуйлэдбэриин Наркомой уялгаһаа сулөөлбэ.

Королевскэ артиллерийскэ № 8 заводой старостануудай түлөөлэгшэ Уокерэй телеграмма

Революци болоһонһоо хойшо 25 жэл үнгэрһэнэй дашарамда халуун амаршалга үргэнэб. Урагшаа алхалагты! Тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэбди. Энэ тэмсэл болбол үнэн зүб бололготой хүнүүдтэ ямар удхатай байһыень бидэ мэдэнэбди. Танай тэмсэл хадаа бидэнэртэ замыеманай заажа үгэхэ одо-мүшэн болсно. Бидэнэр сухарихагүйбди. бидэнэй зориг нугархагүй!

СССР Союзай Уһан-Сэрэгэй флодой Арадай Комиссарай

ПРИКАЗ

1942 оной ноябриин 7. | № 311 | г. Москва

НҮХЭД УЛААНФЛОТЕЦУУД БА КОМАНДИРНУУД!

Агуучехэ Октябрьска социалистическэ революциин 25 жэлэй ойе манай орон болбол немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүүн айхабтар шанга дайнай условидо угтажа байна.

Манай эсэгэ оронэй территори дээрэ 17-дохи һара соо шуһа адхалгата хатуу тулалдаан болжо байна, тэндэ Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй флот советскэ арадай эрхэ сүлөө, манай гүрэнэй нэрэ түрэ ба бээ даанги байлгые героическаар аршална. Октябриин агуучехэ илалтануудай хубиг заяан тухай, хүн түрэлтэнэй саашадаа ургаха хүтжэжэ хуби заяан тухай асуудал шиидхэгдэжэ байна.

Агуучехэ Октябрьска социалистическэ революци болбол манай орондо империалистнуудай хуули засагые үнгагаагаад, манай эхэ оронние һалбаран хүргэхын үнэн зам дээрэ гаргаа һэн. Советскэ засат тогтоһонһоо хойшо манай ороной арад зон Ленин—Сталинай партийн хүтэлбэри доро орон дотороо бусалай хүсэ хүлһэ мүлжэгшэ ангиие усадхаад, хүсэн түгэс социалистическэ индустриальна ба колхозно держава байгуулһан, үеын үе соо байһан барга бүдүүлиг ба харанхы мунхаг, үгытэй ялуу байдал баюромжолхо ябадалые орон дотороо зайлуулһан байха юм. Энэ агуучехэ революционно шэнэдхэн байгуулга хадаа манай оронние немецкэ сэрэгэй машиныг түрилтын урдаһаа тулажа шадаха, гитлеровскэ армида тэхэрүүлжэ болошогүй сохилтонуудые хэхэ ба немецкэ булимтарагшадые хяналтна сохижо һалгаха хүсэ шадалаа бэлэдхэхэ шадабаритай болгобо.

Эсэгэ оронoо хамгаалгын туйлай өндө фронтнуудай флангнуud дээрэ, Баренцова ба Хара далай дээрэ, Балтика ба Волга дээрэ, Ленинград, Севастополь, Сталинградай обороно хэжэ байхада советскэ морягууд болбол Улаан Армиин частьнуудтай гар гарһаа барилсан, дайсанай сэрэгые ба техникые улам елээр хүдажа, тэрээндэ айхабтар хатуу сохилтонуудые хэһэн ба хэжэшье байһаар.

Эрэлхэг зоригто Улаан флотецууд ба командирнуудай, зоримгой подводнитуудай, манай флодой баатар летчигуудай шадабаряар хэдэн зуугаад фашистска транспорт ба корабльнуud үһанай обсрто шэнгээгдээ. Манай эрьеын оборонын алдарта артиллеристнүүд дайсанай сэрэгүүдые ба техникые удэр бүридэ бага бэшээр хүдана.

Сэрэгэй морягууд болбол баатарлиг ородой флодой эрхим заншалнуудые һэргээн мандуулһан ба арбидхаһан байха юм. Улаан флотецуудай ба командирнуудай героическа тэмсэл, тэдэнэй баатаршалга ба айхые мэдэхэгүй ябадал, һүбэлгэн ба шадамар арганууд, дайсаниие үзэн ялаха зэбүүрхэлгэ ба урдаа табиһан зорилгоёо заабол дүүргэхэ гэһэн хатуу зориг болбол хэзээ мүнхэдөө арад зоной домог дугасхаалда үлэхэ юм.

Немецко-фашистска булимтарагшадтай шэрүүн хатуу дайн байлдаан соогуур корабльнуудай гвардейскэ экипажнуud, гвардейскэ авиационно полкнуud ба далай ябган сэрэгүүдэй алдарта частьнуud ургажа гараһан ба хатуужаһан байна.

Галзуу муухай фашистска һүрэг тонуулшадта эсэргүү тэмсэлэй хамаг бүхы хүндэ хүшэр бэрхэшэлэлнүүдые өөрынгөө бэе дээрэ даажа байгаа советскэ арадай героизм, Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй флодой сэрэгшэдэй шэн зориг ба баатаршалга харахадаа бүхы дэлхэй дэрэхи эрхэ сүлөөдэ дуратай арадууд бүгэдөөрөө баясажа магтажа байна.

НҮХЭД УЛААН ФЛОТЕЦУУД БА КОМАНДИРНУУД!

Бидэнэр хадаа харатай муухай ба ехэ хүсэтэй дайсантай тэмсэжэ байнабди. Фашистнуud Сталинградые эзэлэн абаха һанаатай Волга тээшэ дугташан эндэхэнэ, тэдэнэр өөһэдынгөө хүсые урда зүгтэ хаана, манай тон шухала удхатай далайн базануудые эзэлхэ һанаатай. Эхэ орондомнай тохёолдоһон аюул угаа ехэ болоод байна гэшэ.

Гэбэшье дайсан хэды ехэ үсэдөөр аашалбашье, хэды ехээр урагшаа зүдхэбэшье тэрэ хадаа үй бута сохигдохо, — илахамнай лабтай!

Советскэ арад болбол гитлеровскэ сэрэгүүдые тогтоон сохихо, тэдэниие хяа һамна сохижо һалгааха хүсэд аргатай. Бидэнэр хадаа эрхим классай сэрэгэй техникээр зэбсэгжүүлэгдэһэн ба угаа ехэ дайшалхы күй дүр шэлтэй болоһон олосмиллионно Улаан Армитай ба Уһан-Сэрэгэй флодтой байнабди. Гитлеровскэ сэрэгүүдэй ара талдань, дайсанай саг зуура эзэлэд байһан территори дээрэнь немецүүдтэ эсэргүү тэмсэлэр һүртэ ехэ хүсэн болохо бүгэдэ арадай партизанска хүдэлөөн дэлгэрэжэ байна. Манай хүсэн түгэс социалистическэ ажажүйлэдбэри ба хүдөө-ажахы болбол Улаан Армиин ба флодтоо шухала хэрэгтэй хамаг бүхы юумэ үгэжэ хангана, большевистскэ партийн тойрон нягтаар жагсаһан советскэ арад өөрынгөө эрхэ сүлөө ба бээ даанги байлгые аршалжа абахаар эрид хатуугаар шиидэнхэй. Угаа ехэ этигэл хүнэтэй болоһон правительство советскэ арадые толгойлжо байна. Арадуудай вождь нүхэр **Сталин** бидэнэрые илалта тэешэ хүтэлнэ. Мүнөө үедэ дайсаниие параха илалтамнай дайн байлдаанда бидэнэй үсэд хатуу зорит гаргаха ябадалһаа, сэрэгэй техникые хүсэл һайнаар хэрэглэхэ шадабари дээрэһээ бидэнэй хатуугаар ба жаяг заншалтайгаар байлга дээрэһээ дулдылаха болоно.

Бидэнэй зорилго хадаа немецүүдые амар-зая үзүүлэнгүйгөөр сохихо, дайсанай корабльнуud ба транспортнуud ба үһа уруу шэнгээхэ, немецкэ танк, үхэр буу ба пулеметуудые үгы хэхэ, тэрэнэй сэрэг ба техникые хюдаха ябадал болоно.

Немецкэ дарлалта доро тулжа зобожо байгаа бидэнэй ада дүүнэр ба эгэшэ дүүнэр өөһэдынгөө сүлөөлэгшэд болохо Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй флодые хүлеэн ядажа байнад.

Нүхэд Улаан флотецуud! Советскэ газарай гэшхэм бүхэниие хатуу зоригтойгоор хамгаалагты! Өөһэдынгөө буу зэбсэгые нарин һайнаар шудалжа мэдэхэ бологты. Дайсанай сэрэг ба техникые үгы хэгты! Советскэ газар уһаяа немецко-фашистска булимтарагшадаа сэбэрлэгты!

Нүхэд командирнуud! Экипаж, корабль, часть ба соединениинүүдэй дайшалхы һүргүүлиие эсэшэсусаршатгүйгөөр дээшэлүүлэгты! Жаят заршам ба единоначалиие бүхэжүүлэгты, корабль ба частьнуудай хоорондоо харилсан ябуулгануудаа хэхэ хэрэгые нарин һайнаар шудалагты, өөһэдынгөө хэрэгүүдэй мастернуud бологты.

Дайсаниие шангаар сохигты!

Агуучехэ Октябрьска 25 жэлэй ойгүйсэһэнэй дашарамда нүхэд Улаан флотецуud ба командирнуud таанарые амаршалнаб.

Манай орондо империалистнуудай хуули засагые үнгагажа, бүхы дэлхэйн арадуудай хоорондоо эбнайрамдал сонсохоһон Агуучехэ Октябрьска социалистическэ революци мандаг!

Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй флот мандаг!

Манай алдарта эхэ орон, тэрэнэй эрхэ сүлөө ба бээ даанги байлгань мандаг!

Немецко-фашистска булимтарагшадые параха илалтын түлөө тэмсэлые эмхидхэгшэ Бүхсоюзна Коммунистическэ большевигүүдэй парти, Ленин—Сталинай партийн мандаг!

Манай дайшалхы вождь нүхэр **Сталин** мандаг!

ССР Союзай Уһан-Сэрэгэй флодой Арадай Комиссар адмирал Н. КУЗНЕЦОВ.

Агуучехэ Октябрьска социалистическэ революциин 25 жэлэй ой гүйсэһэнэй дашарамда харилсан гүрэнүүдэй политическэ ба олониитын ажал-ябуулгашадай зүгһөө Советскэ Союзда эльгээһэн амаршалганууд

СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшэ И. В. Сталинда

США-гэй президентын нюурай түлөөлэгшэ господин Гарриман гэгшын эльгээһэн телеграмма

Энэ агуучехэ ой гүйсэһэнэй дашарамда миниий өөрынгөө Танда амаршалга хүргэхые зүбшөөрыт. Танай хэлбэрилгэтэй мэргэн хүтэлбэриг доро Советскэ Союз болбол хүсэ шадалаар ба хатуу зоригоор дүүрэн байна. Би болбол американец болохо тула энэ программые дүүргэхэ хэрэгтэ ба бидэнэй хоорондо үшөө ехэ нягта хани барисаатай болохын тула бүхы хүсөөрөө оролдохоб гэжэ үялга абанаб.

Энхэ элүүр ба амар мэндэ һуухые нэн ехээр хүсэгшэ.

Аверилл ГАРРИМАН.

СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшэ И. В. Сталинда

Турецкэ республикын министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ господин Сараджоглу гэгшын эльгээһэн телеграмма

Октябрьска революциин ой гүйсэһэнэй дашарамда би болбол господин түрүүлэгшэ, Танда Турецкэ правительстын ба мүн тэрэшэлэн өөрынгөө зүгһөө үнэн зүрхэнэй амаршалга эльгээхэ хүсэлэнтэй байнаб. Эб найрамдалта Советскэ Союзда зол жаргал эдэлхые хүсэһэн миниий юрөөлые хүлеэн абыт гэжэ Таниие гүйнаб.

Шюкрю САРАДЖОГЛУ.

СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшэ И. В. Сталинда

Иранай премьер-министр господин Ахмед Гавамай эльгээһэн телеграмма

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай национальна һайнэрлэлгын 25 жэлэй ой гүйсэһэнэй дашарамда би болбол Та дээдэ түрэлтэдэ өөрынгөө дахуун амаршалгые үнэн зүрхэнһөө хүргөөд Та дээдэ түрэлтын хубидаа зол жаргал эдэлхые ба агуучехэ советскэ эб найрамдалта ба союзна нациин зол жаргал эдэлхые үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб.

Ахмед ГАВАМ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. И. Калининда

Голландиин королева Вильгельмина гэгшын эльгээһэн телеграмма

Баярай ой гүйсэһэн үдэртэ би болбол, господин түрүүлэгшэ, Танда өөрынгөө үнэн зүрхэнһөө халуун амаршалгые СССР-эй энээнһээ хойшо золтойгоор жаргаха ба һалбаран бадарха тухай хүсэлэнтэйгөөр хүргэнэб. Советскэ арадуудай нупаршагүй хатуу зориг ба тэдэнэй диилдэшэгүй арминуудай героическа баатаршалгые харахадаа угаа ехээр баясажа байнанаа Танда мэдүүлнэб.

ВИЛЬГЕЛЬМИНА

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. И. Калининда

Турецкэ республикын президент господин Исмет Иненю гэгшын эльгээһэн телеграмма

Октябрьска революциин ой гүйсэһэнтэй дашарамдуулан би болбол үнэн зүрхэнэй амаршалгые эб найрамдалта Советскэ Союзай арадуудта зол жаргал эдэлхыень хүсэжэ эльгээхэ байнандаа тон ехэ баяртайб.

Исмет ИНЕНЮ.

Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотовто

Тувинска арадай республикын министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ ба гадаадын хэрэгүүдэй министрын эльгээһэн телеграмма

Агуучехэ Октябрьска социалистическэ революциин 25 жэлэй алдарта ой гүйсэһэнэй дашарамда Тувинска арадай ба Тувинска арадай республикын правительствын үмэнэһөө Танда ба Танаар дамжуулан бүхы героическа арадта үнэн зүрхэнэй амаршалга ба ахадуугэй халуун баяр хүргэхые сонсоурхыт. Тувинска арадыешье үргуулан машуулжа тэрэнэлэ эрхэ сүлөөтэй ба зөлтой жаргалтай ажабайдалай гамые нээжэ үгэһэн агуучехэ Октябрьска социалистическэ революциин ой болбол галзуу муухай германска фашизмда эсэргүү советскэ арадай эсэгэ оронoо хамгаалгын дайнай эрхэ байдалда үнгэржэ байна. Тувинска арадай республикын улад зон ба правительство болбол германска фашизмые советскэ арадай эсэслэн илаха байһанда гүнзэгыгөөр этигэнэ, тиимэһээ хүсэ шадалаа гаргаангүйгөөр героическа Улаан Армида ба советскэ арадта материальна туһалагшые улам ехээр үзүүлжэ байха болоно. Агуучехэ Октябрьска социалистическэ революциин 25-жэлэй ой мандаг! Немецкэ тонуулшадта үхэл ерүүлжэ байгаа илагдашагүй Улаан Армиин мандаг! Арадуудай агуучехэ вождь нүхэр Сталин мандаг!

ЧИМБЕ.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕТЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Улаан Армиин начальствующи ба рядовой составта Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

Немецкэ булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ Командованиингаа дайшалхы даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэхэ зуураа баатаршалга ба геройство гаргаһанайнь түлөө Ленинэй орден ба „Алтач Одон“ медаль барюулгатайгаар Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо:

1. Лейтенант **Андреев** Николай Родионовичто.
2. Младшэй сержант **Болото** Петр Осиповичто.
3. Ахалагша лейтенант **Быстрых** Борис Степановичта.
4. Политрук **Герасимов** Иннокентий Петровичто.
5. Улаанармеец **Ермаков** Афанасий Ивановичта.
6. Майор **Землянский** Владимир Васильевичта.
7. Ахалагша лейтенант **Кочетков** Николай Павловичта.
8. Ахалагша лейтенант **Сизов** Василий Филипповичтэ.
9. Капитан **Смирнов** Алексей Пантелеевичтэ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1942 оной ноябриин 5.

Шэнэ илалтануудай түлөө!

Вождиингоо уряагаар зоригжон...

Илаха байһандаа этигэнэд

Зайграйн аймагай центртэ нүхэр Сталинай элидхэлдэ зорюулагдаһан митинг болобо. ВКП(б)-гэй Зайграйн айкомой секретарь нүхэр Сергеев түс митинг дээрэ үгэ хэлэхэ эуураа иигэжэ хэлэбэ:

—Нүхэлүүд! Манай аныг вождь нүхэр Сталин Агууехэ Октябрьска социалистическе революцийн ойдо зорюулан өөрынгөө түрэл Москвада байгаад бүхы далхяйдэ дуулдаһан элидхэл хэбэ. Генеральна полководец нүхэр Сталин болбол бүсэр дайсаниие илаха ябадалда советскэ арадай хэлбэришөгүй этигэжэ байһаншень бүхы далхяйдэ ушөө дахин харуулһан байна. Баатар Улаан Армийнай боец ба командирнуд түрэл газарайнгаа метр бүхэнниие хамгаалан, дайсанай амины нүсэн ба техникые дээр һуниргүй үгы хэжэ ябаһа ба манай ороной гүн тылдахи арад зон нөөн зоригто гүтөлмэрсэрээ фронтөөе туйлна. Тиимэ дээрэһээ бидэнэр илаха байһандаа ушөө бүхөөр найданабди.

Тэрэнэй һүүлээр арадай сүлтэй нүхэр Петрова, гэрэй эзэн эхэнэр нүхэр Власова гэгшэд үгэ хэлэбэ.

★ ★

Октябрьска революцийн 25-дахи жилэй ой тухай агууехэ Сталинай ноябрийн 6-да хэлэһэн элидхэлые манай республикын олон мянган ажалшад угаа ехэ эдибхитэйгээр шагнаба.

Нүхэр Сталинай үгэ хэлэһэн түүхэтэ ябадалда зорюулагдаһан патриотическа митингнүүд хаа-хаанагүй хамагай үндэр дээдэ хэмжээдэ, олон түмэнэй эдибхи хүдэлөөндэ үнэргэгдэжэ байна. Гитлеровскэ гүрэнние ба тэрээнэй зоригжуулагшадые үгы хэхэ гэшэ бидэнэй түбхын түрүүшын зорилго мүн гэжэ агууехэ Сталин заабан байна. Бидэнэй бүхы һанал бодол, бүхы хүсэн энэ зорилго бэелүүлхэ ябадалда бүрин элсүүлэгдэхэ ёһотой.

Митингнүүдэй тогтоолнууд болон патриотуудай үгэ бүрнин удхань энэ зорилгые эрхимээр бэелүүлхын тулада хамаг бүхы хүсэеэ, хамаг бүхы юумээе үгэхэ ба һанда хэээдэ бэлэн ба үгэжэшье байһыень гэршэлнэ.

Агууехэ Сталинай удха-түгэс элидхэлээр урмашуулагдаһан ба зоригжуулагдаһан манай республикын хүдэлмэришэд, тарнашад ба албахаагшад өөрынгөө үгэнүүдые шэн габьяанай шэнэ амжалтануудаар харюулжа байна.

★ ★

Үгэ ба хэрэг

— Улаан Армийн шанга сохилтонуудые дайсан дахин үзэхэ гэжэ хэлэлээ нүхэр Сталин мянга дахин зүб байна,—гэжэ Улан-Удын ПВЗ-гэй алдарта котельщик нүхэр Дудин хэлэбэ.

Нүхэр Дудин өөрынгөө хэлэһэн үгэнүүдые болото хэрэгүүдээр баримтална. Агууехэ Сталинай этигэлтэ ба уряалай үгэнүүдээр зоригжуулагдаһан энэ котельщик ажалай шэнэ амжалтануудые туйлажа байна. Сталинай элидхэл зориг дээрэ зориг, хүсэн дээрэ хүсэ нэмэбэ.

Ажалай фронтын амжалтата ажалаараа арьяатан дайсаниие алан хүдаха саг ойртуулха зорилготойгоор Дудин ба тэрэнэй хани котельщигууд хабатай шанга ажалай эрхим үльгэр жэшээнүүдые үзүүлжэ байна.

Үсэгэлдэр бусад олон бөрхэ котельщигуудтал адилаар хүдэлжэ нүхэр Дудин одоо хүртэр дуулдаагүй туйлалта олобо гэшэ. Өөрынгөө хани Телегинтэй хамта паровозой торхые нормоһоон гурба дахин түргөөр задалжа заһаба.

Дудинай дүй-хүршэлые хаяа абажа котельнэ цехын бусад хүдэлмэришэд ажалай бүтээсэнүүдые дээшэлүүлжэ байна. Котельщик нүхэр Зиновин үсэгэлдэр өөрынгөө хубаарита нормые 215%, энэ цехын хүдэлмэришэ нүхэр Чирчилин 250 % дүүргэбэд.

Уряалгаар зоригжуулагдаһан ба зоригжуулагдаһан

Шэнэ амжалтануудта уряална

Уржадаар Улан-Удын ПВЗ-гэй бүхы цехүүдтэ **нүхэр Сталинай** элидхэл уншагдаба. Өөрынгөө үнэн хэрэгтэ, арадай илагдэшагүй хүсэндэ, арадай алдарта Армийн хүсэндэ этигэһэн патриотууд үнгэрһэн үдэр илангаяа шангаар ажаллаба. Зарим жэшээта хүдэлмэришэд 2—3 хүнэй орондо, 20—30 ба дээшэ час соо заводһоо гарангүйгөөр ажаллаба.

Нүхэр Ермоленкийн ударидажа байгаа цехын олонхи хүдэлмэришэд үдэрэ эрхим нүхэд Цыренов, Белоусов, Инев, Корнилов ба Евтушенко, мүн электроцехын хүүгэлмэришэд Корюкин, Рыбак, Перков ба Матвеев гэгшэд үндэр бүтээсэтэ ажалаар харюулжа байна.

ПВЗ-гэй патриотууд агууехэ Сталинай элидхэлтэй танилсаад байхадаа шэнэ уялгануудые абажа, дабхар зоригтойгоор дабхар шангаар ажаллана. Бурят-Монголой гигантын коллектив болбол хорото муухай хархис дайсаниие хуха нуга сохихо үхэлэйнь саг ойртуулха, гитлеровскэ гүрэнние ба тэрээнэй зоригжуулагшадые үгы хэхэ гансал нэгэ һанал бодолтойгоор ажал хүдэлмэрээ үдэр бүри угтана.

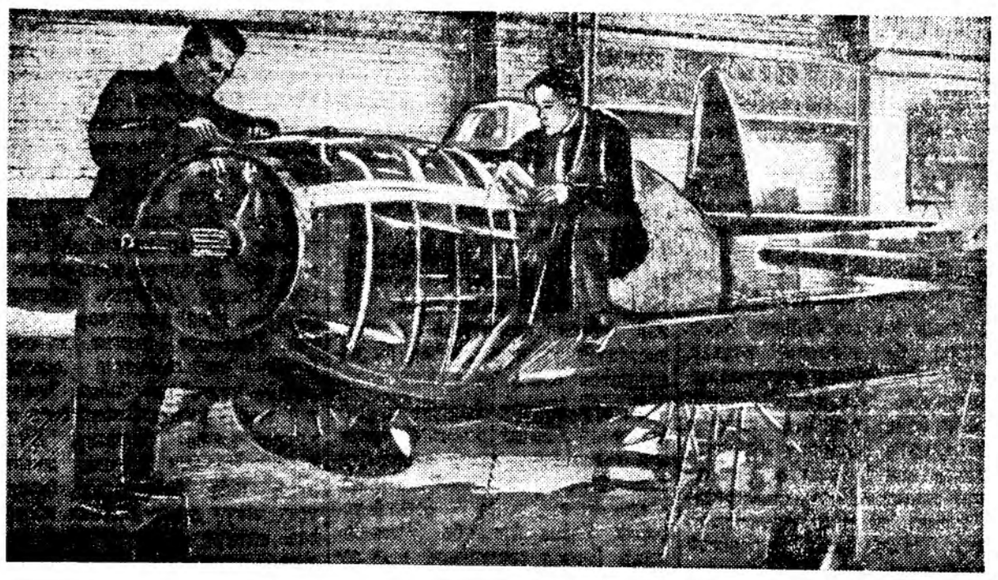

Нүхэр Левин директортэй Н-скэ авиационно завод Гүрэнэй Оборонын Комитедэй дамжуулгын Улаан Тугые барижа, Ленинэй орденоор шагналгаба. Энэ заводой коллектив олон самоледуудые үдэр бүри бүтээн гаргана.

Зураг дээрэ: самоледой монтаж. Слесарь-электрик, хоерэуутан **В. А. Львов** (зүүн гарһаа) ба цехын мастер орденто **Н. А. Донилов** гэгшэд электрохолбооень шалгажа байнад.

Я. Давидзоной фото (ТАСС-эй фотохроникэ).

Хоер дахин дээшэлүүлбэ

Байкальска лесопромхоз намар үбэлэй үеэ хэгдэхэ модобэлэдхэлэй хүдэлмэридэ хүсэд бэлэн болоһон шахуу байна.

Модо отолдог эхэнэрнүүд нүхэд Борисова, Ефимова, Разбойникова гэгшэд 8 кубометр нормын орондо үдэр бүри 11 кубометр хүртэр бэлэдхэнэ. Мүн модо отолдогшод нүхэд Кирпичникова, Прохорова, Хлебников ба бусад 12—12 кубометр модо бэлэдхэнэ.

Олохон модо зөөгшэд һүүлэй үдэрнүүдтэ үйлэдбэриингөө бүтээсые хоер дахин дээшэлүүлбэ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Николай Юлин түсэбэй ёһоор 7,5 кубометрын орондо дунда зэргынь үдэр бүри 14—15 ба заримдаа 16 кубометр хүртэр зөөнэ. Мүн тэрэшэлэн модо зөөгшэд нүхэд Суворов, Ефимов, Максимов, Андреев, Кезерова, Эрманис, Матова ба бусад стахановецууд нормоөө саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг байха юм.

Нүхэр Сталинай элидхэлые хүндэтэйгөөр дүүлөөн абаһан, өдө стахановецууд үшөө һайнаар ажаллахаар зоригжонхой.

Эдибхи ба эршэ

Союзай түрүү предприятиечуудай нэгэниинь болохо Улан-Удын мяхнай консервнэ комбинадай коллектив агууехэ вождиингоо элидхэлые дуулаад байхадаа маша ехэ эдибхитэйгээр ба эршэтэйгээр шэнэ туйлалтануудай түлөө шармайн тэмсэнэ. Эндэ гансаа нэгэн хүнүүд бишэ, харин бүхэли цех, бүхэли агрегат ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлжэ байна.

Агууехэ Сталинай элидхэлые уншажа танилсаад байхадаа нүхэр Романовай ударидажа байһан мал алалгын цех продукци бүтээн гаргаха даалгабаряа 143% дүүргэбэ. Энэ гансахан нэгэ үдэрэй хубилалта мүн. Хэрбээ тус цехын эршэтэ ажалай нэгэ һарын гэхэ гү, али нэгэ кварталай дүнгые хараад үзэхэ юм болоо һаа тон лэ ехэ байха юм.

Нүхэр Парфеновэй хүтэлжэ байһан цех болбол ноябрийн 8-найхиһаа 132,7% үлүү ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаба.

Үсэгэлдэр энэ эрхим комбинадай бүхы цехүүдтэ нүхэр Сталинай элидхэлдэ зорюулһан митингнүүд үнгэргэгдэбэ. Продукциие шанартайгаар ба ехэ хэмжээтэйгээр бүтээн гаргажа, ноябрь һарын ба жэлэй программые үлүүлэн болзор хүгасаһаань урид бэелүүлхэ дайшалхы уялгануудые бүхы цехүүд абаба.

Хилын саанаһаа телеграммануud

Вишин правительство ба США-гэй хоорондохи дипломатическа харилсаан таһарба

ЛОНДОН, ноябрийн 8. (ТАСС). Вишиһээ абтаһан мэдээсэлые баримталан Рейтер агентствын Нью-Йоркһоо дамжуулхань хадаа мүнөө үдэшэлэн Лаваль болбол США-тай дипломатическа харилсаагаа таһарһан тухай хүүлиг мэдээсэлые США-гэй этигэмжэтэ Туку гэгшэдэ барюулба гэнэ.

КАНАДА БА МЕКСИКА ВИШИН ПРАВИТЕЛЬСТВАТАЙ ДИПЛОМАТИЧЕСКА ХАРИЛСААГАА ТАҺАЛБА

НЬЮ-ЙОРК, ноябрийн 10.(ТАСС). Канадын ба Мексикын правительстванууд Вишин правительстватай дипломатическа харилсаагаа таһалба.

Хойто Африкадахи Американска сэрэгүүдэй ябуулганууд

ЖЕНЕВА, ноябрийн 10. (ТАСС). Сафи, Могадор, Агадир (Марокклын эрьенэ, Касабланкһаа урдуур) ба Федалда (Касабланкһаа хойгуур) американска сэрэгүүд бууба. Мянган хүнтэй американска отряд Себуһаа хойгуур (Рабатаһаа хойношог) буужа шадаба. Орааниие бэһэлһэн сахариг уйтаржа байна гэжэ Гавас-Офи агентство мэдээсэнэ.

ЛОНДОН, ноябрийн 10. (ТАСС). Тунисай хилэһээ 100 милийн газарта Филиппивилледе бууһан американска сэрэгүүд урагшаа дабшаһаар ябана. Лиоте ба Мехедиа гэдэг портнуудые американска сэрэгүүд эзэлээ. Касабланкын оршон тойронто американска танкова частьнуудай хабсалдагатай байлдаануud боложо байна гэжэ Вишин радио мэдэрбэ.

Алжирта ерэһэн генерал Жиро гэгшэ Хойто Африкадахи осмин гүрэнүүдэй добтолгые урилгалан сараха зорилготой французуудай хүдэлөөе хүтэлбэрилхэ ябадалые бэе дээрээ абаба. Бюро болбол Германи ба Италиие хяа бута сохихо ябадалые туйлажа, Франциие ба тэрээнэй империие сүлеелхэ нэгэдэмэл нацинуудай талада тэмсэхэ Хойто-Африканска французска армиие эмхидхэхэ байна гэжэ Хойто-Африкадахи союзнитуудай командованиин коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Холбоото Штадуудай правительство болбол энэ шэнэ французска армиие буу зэбсэг ба сэрэгэй материалнуудаар хангахэ уялга абаба.

Египедтэ английска добтолго

ЛОНДОН, ноябрийн 10. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулхань хадаа, английска сэрэгүүд Египетскэ фронт дээрэ хэжэ байгаа өөрынгөө добтолгые һуладханагүй. Мүнөө үедэ дайсанай эсэргүүсэлтэ хэжэ болохоор байһан ливийско-египетскэ хилэ шадар гол өхэ анхаралаа хандуулагдана. Английска авиаци дайсанай транспортна колоннануудые саг үргэлжэ бомбодоно.

Английска газетэнүүдэй корреспондентнүүдэй дамжуулхань хадаа, английска истребительнүүд ба бомбардировщигууд урдань итало-немецкэ сэрэгүүдэй гарта байһан шэнэ аэродромуудһаа сухарижа байгаа гайсаншаа эсэргүү атакануудые мүнөө хэжэ байна.

Ноябрийн 8-ай үдэр 3.000 итальянецууд плендэ абтаа. Осмин гүрэнүүдэй солдадуud англичануудтай ушарамсаараа хэдэн мянгаадаараа плендэ ороно.

«Фольгре» гэдэг итальянска дивизийе командалагша генерал Фраттини гэгшэ «Брешиа» гэдэг дивизийе командалагша ба фронтын урда секторһээ тэрьелэһэн бусад итальянска офицернүүдэй хамта плендэ абтаад байна.

Французска Хойто Африкада американска сэрэгүүдэй бууһан тухай

ЛОНДОН, ноябрийн 8. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулхань хадаа французска Хойто Африкада американска сэрэгүүдые буулгаһанай дашарамда, Рузвельт болбол Франциин арад зондо болон Африкада ажаһуһан французуудта тусхай бэшэгээр хандаба. Энэ бэшэгынь французска хэлэн дээрэ радиогоор дамжуулагдаһан байна. Энэ бэшэгынь хэблэһэн листовкануud англійска самолетууд дээрэһээ Франциин ба французска Хойто Африкын гол өхэ центрнүүд дээрэ тараагдан хаягдаһан байха юм.

Түс бэшэг дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Бидэнэр хадаа Таньай бэеэ даанги байлгые, таанарай энхэ амгалан ба аюулгүй ажаһуухэ эрхые буляажа абаха һанаатай байһан шэрүүн дошхон булимтарагшадта сохилто үгэхын тулада танай тавар дээрэ орохомнай гэешэ. Бидэнэрэй талаарта ямаршье хоро гэм хэгэ һанаагүй байһандамнай этигэгты. Германска ба итальянска аюулай танһаа зайламсаар бидэнэр танай территори дээрэһээ дары зайлажа ошохобди гэжэ найдуулнабди»—гэбэ.

АМЕРИКАНСКА СЭРЭГҮҮД ФРАНЦУЗСКА ХОЙТО АФРИКАДА БУУБА

Американска сэрэгүүд французска Хойто Африкын хэлэн олон пунктнуудта бууба. Энэ сэрэгэй ябуулгада ябган сэрэгүүд, флот ба авиаци хабаадалсана.

(ТАСС).

МАДАГАСКАР АРАЛ ДЭЭРЭ ЗБСЭЭ БАТАЛАЛГА

ЛОНДОН, ноябрийн 6. (ТАСС). Сэрэгэй министерствын мэдээсэхэнь хадаа, Мадагаскар арал дээрэ байһан генерал-губернатораар дамжуулан Вишин правительствэһаа орохон гүйлгатай зохилдуулан энэ арал дээрэ боложо байһан сэрэгэй ябуулгануud ноябрийн 5-ай үдэр 14 часта зогсоогдоо.

ТУНИСТА АМЕРИКАНСКА СЭРЭГҮҮД ОРОБО

ЛОНДОН, ноябрийн 10. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулхань хадаа ноябрийн 10-ай үглөөгүүр американска сэрэгүүд Тунисай территори дээрэ оробо. Мүнөө американска сэрэгүүд Бизерта ба Тунис горед тээшэ шэглэн урагшаа дабшажа ябалад.

АМЕРИКАНСКА СЭРЭГҮҮД ОРАНДА ОРОБО

ЖЕНЕВА, ноябрийн 10. (ТАСС). Гавас-ОФИ агентствын мэдээсэхэнь хадаа 11 час 45 минутада американска танкнуud Оранда оробо гэнэ.

Адмирал Дарлан ба генерал Жюин американецуудта бээ тушаабад

ЖЕНЕВА, ноябрийн 10. (ТАСС). Вишин сэрэгүүдэй командалтые тушаажа абахын тулада Африка ошохо гэжэ мордоһон адмирал Дарлан гэгшэ американецуудта бээ тушааһан тухай Парижһаа абтаһан мэдээсэл Берлиндэ сонсогдобо. Мүн тэрэшэлэн Хойто Африкадахи Вишин сэрэгүүдэй главна командалагша генерал Жюин гэгшэ бээ тушаагаа гэнэ.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОҺОО

Ноябриин 9-эй үдэшын мэдээсэл

Ноябриин 9-эй туршада манай сэрэгүүд Сталинградай оршондо, Туапсеһээ зүүн - хойгуур ба Нальчигһаа зүүн - урдуур дайсанда эсэргүү байлдаануудые хэбэ. Бусад фронтнуud дээрэ ямаршье хубилалтануud болоогүй.

Манай корабльнууд Хара далай соо дайсанай 3.000 тонно уһа түрихэ хэмжээтэй транспортые шэнгээгээ.

* * *

Ноябриин 8-да манай авиаци фронтын алдаб участогууд дээрэ 5 немецкэ танк, 30 шахуу автомашина үгы хэһэн, түмэр харгын эшелониие хяа бала сохиһон, 2 артиллерийскэ батарейн буудалгые дараһан, дайсанай 2 рото шахуу ябган сэрэг ба нэгэ эскадрон морито сэрэгые тараан сохиһон, зарьмыень үгы хэһэн байна.

* * *

Сталинградай оршондо манай сэрэгүүд дайсанай жажахан үлэгүүдэй атакые тогтоон барижа өөһэдынгөө позициие бэхижүүлээ. Городой заводской хубиа Н-скэ соединениин участок дээрэ немецүүд 200 шахуу солдат ба офицерээ алуулжа гээбэ. Артиллерийскэ ба минометно буудалгаар 2 блиндаж һандаргаһан, 2 ехэ буу үгы хэгдэһэн, немецкэ ябган сэрэгүүдэй нэгэ рото тараагдан сохигдоһон байна. Онтоо нэгэ участок дээрэ үдэрэй турша соо манай боецүүд 100 шахуу немецкэ солдат ба офицерые, 2 танк, 4 ехэ буу, 10 пулемет, 9 миномет ба 40 автомашина үгы хэбэ. Советскэ летчигууд агаарай байлдаануудта 3 немецкэ самолет унагаагаа.

* * *

Нальчигһаа зүүн-урдуур манай сэрэгүүд эдибхитэ дайшалхы ябуулганууда үргэлжэлүүлжэ, дайсаниие ехэ гээлтэнүүдтэ оруулна. Н-скэ частиин боецүүд 6 немецкэ танк, 400 шахуу гитлеровецые үгы хэбэ. Ондоо нэгэ участок дээрэ танк буулаха ехэ буунуудай манай подразделени 8 немецкэ танк гэмтээгээ. Дайсанай эдэ танкнуудай гурбые наводчик нүхэр Пичхинашвили гэгшэ үгы хэһэн байгаа.

Манай летчигууд агаарай байлдаануудта дайсанай 3 самолетые унагаажа, 3 самолетые гэмтээбэ.

* * *

Туапсеһээ зүүн-хойгуур 2 батальон немецкэ ябган сэрэгүүд нэгэ уһан рубежэй оршондо манай түшэг тулгуури болохо пунктнуудые 3 дахин атаковалаа. Гитлеровецүүдэй атакануud гэдэргээ сохигдожо, бэйлдаанай болоһон газар дээрэ дайсанай 150 шахуу үхээр үлээбэ.

* * *

Моздогой оршондо дайсан болбол манай позицинуудые атаковалха гэжэ һэдэлэ, 160 солдат ба офицерээ алуулжа гээһэнэй гэгээ һүүлээр түрүүшынгээ рубежнүүдтэ сухариһан байгаа. Тус участок дээрэ немецкэ частиин командна пункт хяа бута сохигдобо. Плендэ абтаһан хүнүүд бии.

* * *

Воронежой оршондо Н-скэ частиин артиллериин буудалгаар 23 ДЗОТ ба блиндаж һандаргаһан, 2 минометно батарей, 22 пулемет үгы хэгдэһэн, дайсанай 7 артиллерийскэ ба минометно батарейн буудалга дараглаһан байгаа. Нэгэ соединениин снайпернууд 128 немецкэ солдат ба офицерые хюдаба.

* * *

Витебскэ областиин нэгэ райондо ябуулгаа хэжэ байһан партизанска отряд октябриин эсэс багаар дайсанай карательна отрядтай хатуу шанга байлдаануудые хээ. Немецүүд партизануудта эсэргүүсүүлжэ танкнуud ба броневигуудтай ябган сэрэгэй томо хүсэнүүдые ябуулба. Партизанууд гитлеровецүүдэй түсэбые эбдэжэ гэб гэнтын сохиито хээ, 400 гаран немецко-фашистска булимтарагшадые хюдаһан байна.

* * *

Булягдан абтаһан документнүүдэй дунда нэгэлэхи немецкэ танковэ армиин нюуса полевой полициин секретарь Фридрих Шмидт гэгшын һанганай хэлэн бэшэгүүд оли. Энэ немецкэ золиг эхэнэр Реклингхаузенһаа өөрынгөө үбгэнэ иигэжэ бэшэнэ: „169, 160 ба 161 номерой посылкануудыешни би энэр абаабди... Элдэб эн, мүн эшихэ ууха юумэнүүд тэрээн соошни мүнөө манай эндэ тон үнэтэй мяхан ба тоһон байба... Ботинкануудые абаһандаа басагад ехэ баяртай. Добтолжо ябаа хадаа ши гурил, тоһ, онлоошье юумэ оложо бидэнэртэ эльгээжэ байгыш".

Гитлеровскэ банит Шмидт гэгшэ ажана амгалан һуужа байһан хэдэн зуун советскэ гражданинуудые зобооһон ба тоноһон байгаа. Алаһан эхэнэр ба үхибүүдэйнгээ хубсаһые абажа ба тонгуул хэжэ суглуулһан юумээе Шмидт болбол посылка болгон ябуулхын тулада яаралаар почто ошодог байһан юм. Энэ болбол юушье голодоггүй, посылка бүхэнөө номерлодог байба. Энэ фашистска хара золиг эдэ бүхы хорото муухай ябадалнуудайнгаа түлөө советскэ һомондо тудагдаба. Бусад немецкэ тонуулш ата эллжэнниинь ерэжэ, мүн иимэ үйлэ шоро тудаха байха.

Ноябриин 10-ай үглөөнэй мэдээсэл

Ноябриин 9-эй һүүнии туршада манай сэрэгүүд Сталинградай оршондо, Туапсеһээ зүүн-хойгуур ба Нальчигһаа зүүн-урдуур дайсанда эсэргүү байлдаануудые хэбэ. Бусад фронтнуud дээрэ ямаршье хубилалтануud болоогүй.

* * *

Сталинградай оршондо манай частьнуud өөһэдынгөө позициие бэхижүүлээд, дайсанай жажэ бүлэгүүдэй атакануудые сухарюулан сохибо. Манай нэгэ заводой участок дээрэ нэгэ рото немецкэ ябган сэрэгүүдэй татнуул хохэ гэһэниинь бурууу һүүрөө. Манай боецүүд буугай ба пулеметно буудалгаар гитлеровецүүдые тараан сохибо. Городой обороныи бүхы участогуud дээрэ дайсанай зуу шахуу солдат ба офицер, хоёр ехэ буу, 11 пулемет үгы хэтцэһэн, 8 ДЗОТ ба блиндаж һандаргаһан байна.

* * *

Сталинградаа баруун-хойгуур манай подразделени һүнниндее немецүүдэй тыллэ гараад, абяатгэмэргүйгөөр һахюулнуудыень алажархёод, немецкэ блиндажнууд худар гүйлдэн орожо, 36 гитлеровецые хюдаба. Ондоо нэгэ участок дээрэ гвардеец-миномотчигууд дайсанай бөөгнөрөлгэ шудар буудажа, 8 автомашина ба нэгэ рото немецкэ ябган сэрэгүүдые үгы хээ.

* * *

Нальчигһаа зүүн-урдуур манай частьнуud дайшалхы ябуулгануудые хэбэ. Нэгэ участок дээрэ дайсан болбол танкнуud ба ябган сэрэгэй хүсэнүүдээр хэлэн дагин мангай позицинуудые атаковалһан байгаа. Немецүүдэй атака тэлэнэртэ ехэ гээлтэтэйгээр тэлэргээ сохигдобо. Манай артиллериин буудалгаар 2 танк гэмтээгдэһэн, 2 ехэ буу, 7 пулемет, дайсанай 3 миномет үгы хэгдэһэн байна.

* * *

Туапсеһээ зүүн-хойгуур дайсан болбол ехэ гээлтэдэ орожо байжа уһан рубежые гаталан гаража шадаа. Тээл, манай частьнуud мүрэнэй саада талада гартарынь немецүүдые гэдэргэнь намнаха зуураа 200 шахуу гитлеровецые үгы хэбэ. Онтоо нэгэ участок дээрэ немецүүдэй татнуулай отряд советскэ частьнуудай байһан газар худар нэбтэрэн ороо һэлэгэ хээ. Манай боецүүд буугай, пулеметно ба миномотно буудалгаар 50 гитлеровецые үгы хэһэн байгаа. Бусадынь яаралаар зайлан талииба.

* * *

Баруун-фронт дээрэ манай артиллериин ба снайпернуудай буудалгаар 400 шахуу немецкэ солдат ба офицер хюдагдаһан, ноого хэрэгсэлэй склад тэһэлэгдэһэн, 29 ДЗОТ ба блиндаж һандаргагдаһан байна. Нэгэ участок дээрэ Н-скэ частиин бүлэг татнуулшад дайсанай траншей хуцар сүмэрэн ороо. Ойрохон зуурада хам ороо тулалдаха зуураа манай татнуулшад 30 немецкэ солдат ба 2 офицерые үгы хэбэ. Манай боецүүд буу ба документнүүдые булаан абаад, гэлтэлэ оронгүй өөһэдынгөө частыда бусажа ерээ.

* * *

Орловско областыдо ябуулгаа хэжэ байһан партизанска 4 отряд нэгэдэмэл хүсэнүүдээрээ хэлэн дайшалхы ябуулгануудые хэбэ. Партизануud түмэр харгын станци ба разъездые һандаргаа. Тэрээнһээ гадна замай ажахы һандаргагдаһан, албанай газарай барилганууд галдагдаһан, сэрэгэй элдэб зөөритэй 2 склад ба горючитай нэгэ склад тэһэлэгдэһэн байгаа. Орловско бүлэг партизануud дайсанай сэрэгэй эшелониие хажуу худар халаан үнагааба.

* * *

«Никольск гэдэг деревниидэ немецкэ комендантын захиралтаар һургуулийн хажуда хүнүүдые үлгэн алаха саха байгуулагдаһан юм. Тус деревниидэ минии байха үедэ хоёр эхэнэр нэгэ эрэ хүнние үлгэжэ алаа. Комендант болбол тэндэхи бүхы зониие сазалаг газарай хажуда суглуулаад: «өөһэдынгөө оногдоһоо абаһан хэлэн мэшэг хартаабхаяа нюужа, немецкэ армида туслаагаагүйнь түлөө 3 ородые мүнөөдэр үлгэжэ алахамнай. Хэрбээ иимэ ушар үшөө гараа һаань үшөө олон хүнүүдые үлгэжэ алахабди»,—гэжэ хэлэ һэн. Һүнниидее тарыашал комендатурын гэрые галдаад, немецкэ комендантые алаа. Тус деревниин олон хүнүүд ой модон тээшэ тэрьедэшоо» гэжэ 285-дахи немецкэ ябган сэрэгэй дивизийнэ Улаан Армийн талада шэлкэн оруулһан Георг К. гэгшэ хэлэнэ.

Харюусалгата редакторай орлогшо **Ц. ГАЛСАНОВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны: отв. редактора—3-44; зам. редактора—3-44 (2 зв.); секретариата и отдела партийной жизни—3-23; отдела сельскохозяйственного и писем—7-55; отдела пром. и транспорта—5-07.

Н—3116

Типография государственного газетного издательства при СНК БМАССР.